

МОТИВИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНИХ БІЗНЕС-СТРУКТУР

Залуцька Христина Ярославівна

доктор економічних наук,

професор кафедри економіки підприємства та інвестицій,

Національний університет «Львівська політехніка»

Старосілець Максим Михайлович

аспірант кафедри економіки підприємства та інвестицій,

Національний університет «Львівська політехніка»

Складні умови функціонування вітчизняних підприємств, спричинені війною, зумовили їх скоротити свою діяльність, оскільки, наявність широкого асортименту товарів і напрямків діяльності зменшує фінансову стійкість підприємств. Однак, звуження поля діяльності, спеціалізація підприємств на конкретних товарах чи напрямках діяльності послаблює їх ринкову стійкість. Відповідно, для ефективного розвитку підприємств в таких умовах необхідна можливість гнучкого реагування на потреби суспільства, що вимагає, окрім спеціалізованої стабільності, наявності ще певного як фінансового, так і ринкового запасу міцності. При чому, в даному випадку мова йде як про наявний запас, так і можливості його нарощення. Результативним способом формування потрібного конкурентоспроможного запасу розвитку спеціалізованого підприємства є інтеграція його зусиль із певним привабливим суб'єктом господарювання.

Однак, інтеграція не має бути спонтанною, а добре обдуманною, економічно ефективною та вигідною для усіх учасників нового бізнес утворення. Щоб зрозуміти яким чином і чи доречно інтегрувати зусилля із конкретними суб'єктами господарювання, перш за все, необхідно чітко окреслити причини такого об'єднання. Саме виокремлення мотивів чи потреб інтеграції дозволить окреслити критерії доцільності об'єднання із конкретними суб'єктами господарювання. Оскільки, наприклад, для забезпечення фінансової стабільності підприємству для інтеграції необхідно обирати компанії за такими ключовими параметрами: високим рівнем прибутку; позитивною динамікою прибутку; широким діапазоном отримання доходів тощо. В свою чергу, для підвищення іміджу центр уваги переміщується на показники: престижності компанії; затребуваності її товарів на ринку; присутності компанії на міжнародних ринках; рівня діяльності партнерів компанії тощо.

В літературі описано мотиви формування інтегрованих структур, які різними науковцями виокремлюються за певними критеріями у окремі групи: для промислових підприємств [1]; вертикальних структур [8]; вітчизняних суб'єктів господарювання [6]; диверсифікаційно-інтеграційного розвитку [2]; об'єктивних умов формування інтегрованих структур [7]; цілей економічної інтеграції [4]; цілей екологічної інтеграції [5] тощо.

Однак, інтеграція може бути як внутрішня, яка стосується об'єднання окремих бізнес одиниць підприємства [3], так і зовнішня, то, відповідно, доречно поділити мотиви об'єднань різних структур на універсальні групи – внутрішні і зовнішні мотиви. Це дозволить з різними зусиллями, витратами та точністю оцінювати доцільність конкретного виду інтеграції. Наприклад, внутрішня інтеграція не вимагатиме такого детального дослідження цільових параметрів (оскільки, це значення певних показників його фінансової діяльності, які періодично аналізуються підприємством в процесі його функціонування) як зовнішня.

Щоб зрозуміти на скільки інтеграція із конкретним партнером відповідатиме цілям та місії функціонування підприємства варто розглядати фінансові та не фінансові вигоди від неї. Відповідно, доречно окреслити мотиви за цими напрямками. Як фінансові, так і не фінансові мотиви можуть мати також і стратегічне та поточне значення. Тому, для того, щоб не співставляти вигоди отримані у різні проміжки часу між собою, що призведе до суб'єктивного оцінювання доцільності такого об'єднання, пропонуємо виділити ще, окрім, груп внутрішніх та зовнішніх мотивів – мотиви розвитку, які відобразатимуть позицію інтеграційного утворення в стратегічному періоді. Доречним є виокремлення в мотивах розвитку також фінансової і не фінансової складових. Виділення мотивів інтеграційного утворення таким чином (групи мотивів зовнішні, внутрішні та розвитку, кожна із яких включає окремо фінансові та не фінансові мотиви) дозволять привести до співставного вигляду їх складові елементи і результати оцінювання доцільності цього об'єднання.

Список використаних джерел:

1. Ганущак-Єфіменко Л.М., Коберник І.В. Особливості формування інтегрованих бізнес-структур. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 3. С. 154–160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2012_3_19
2. Залуцька Х.Я. Мотиви диверсифікаційно-інтеграційного розвитку сучасних підприємств в умовах неотехнологічного відтворення. Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні шляхи стабілізації фінансово-економічного стану країни», Львів, Україна, 19 Вересень 2020.
3. Залуцька Х.Я. Управління розвитком підприємств на основі процесів диверсифікації та інтеграції: теорія, методологія та практика. Харків : Вид-во Іванченка І.С., 2020.

4. Мінлей Чень. Передумови та фактори впливу на формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2023. Vol. 2. No. 5. P. 27–44.
5. Парсяк В.Н. Малий бізнес в системі корпоративних відносин: монографія. Херсон: Олді-плюс, 2003.
6. Michael E. Porter. On Competetion. A Harvard Bissines Review Book. 2005.
7. Скопенко Н.С. Основні причини, переваги та недоліки формування інтегрованих структур в харчовій промисловості України. *Вісник Запорізького нац. ун-ту (Економічні науки)*. 2010. № 2(6). С. 83–87.
8. Чухрай Н.І. Мотиви вертикальної інтеграції бізнесу в Україні. URL: <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/a45486a5-eadb-4cce-a772-9998497fc243/content>